

**ДО
ПРОФ. НИКОЛАЙ ДЕНКОВ
МИНИСТЪР НА
ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА**

Относно: Констатирано грубо и нетолерантно отношение към дете със специални образователни потребности от страна на член от персонала на Център за специална образователна подкрепа в гр. Бургас

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ДЕНКОВ,

Обръщам се към Вас с огромна тревога, продиктувана от видеоматериал, публикуван в социалните мрежи, който показва нечовешко и унижително отношение към дете със специални образователни потребности (СОП) в Център за специална образователна подкрепа (ЦСОП) гр. Бургас. От видеото ясно се чуват обидните и груби думи, отправени към детето от страна на педагог в училището.

Като омбудсман и независим орган за защита на правата на децата, който има специални отговорности към правата и интересите на децата, се самосезирах по изнесения в медиите случай и образувах проверка. Въпреки уверението, което получих от компетентните органи, че записът е направен преди четири години, намирам че това не може да бъде аргумент, който да ни успокоява. Напротив, това е още по-тревожно поради факта, че никой не е предприел мерки в периода, в който това се е случило. Предполагам, че с детето не е работил никой и насилието не е било преодоляно. Още повече въпросният педагог не е бил санкциониран и той може би е приел, че това е напълно приемлив начин на отношение към децата със СОП.

За мен този случай отново показва, че има системни пропуски и проблеми в тези образователни институции, което налагат специално внимание от Ваша страна, извършване на пълен анализ на предизвикателствата пред екипите, както и на нуждите от квалификация на

персонала, обучения и квалификация на ниво отделен специалист и на ниво специалисти във всеки център.

Бих искала да отбележа, че във всеки Годишен доклад за дейността на омбудсмана поставям на вниманието на отговорните институции въпросите, свързани с децата със СОП, правя преглед на основните политики, насочени към благосъстоянието на децата в България, като анализа се извършва както въз основа на жалбите, които са постъпили до омбудсмана през наблюдавания период, така и на наблюдението и независимия мониторинг по правата на детето на обществената среда и на действията, предприети от държавните органи. Основната цел на доклада е да се изведат рисковете и бариерите пред правата на детето, да се отчетат проблемите, пред които родителите се изправят, както и да се отправят препоръки, които да мотивират институциите да поставят детето и неговите права в центъра на своето внимание, за да се подобрят политиките и практиките за деца и семейства в страната ни.

В доклада за дейността на омбудсмана през 2020 г. за пореден път ангажирах вниманието на законодателната и изпълнителната власт с проблемите на децата с увреждания и децата със СОП, като подчертах, че за мен интегрираното образование на децата със СОП трябва да бъде гарантирано като сбор от няколко задължителни елемента: достъпна среда, подготвени учители, достатъчно допълнителна подкрепа, активно общуване между учители, специалисти и родители. Намирам обаче, че усилията на всички институции, ангажирани с образованието на деца с увреждания и деца със СОП не са достатъчни и поради това, родителите отбелязват, че в повечето случаи образованието на децата им има формален характер.

Особено тревожно е констатираното не веднъж грубо и унизително отношение на членове на персонала към децата, което показва липса на базови разбирания за правата и интересите на всяко дете. Сред причините за напрежението и жалбите, свързани с правото на децата със СОП на образование, са: бавно променящи се обществени нагласи, липса на достатъчно целево финансиране на общата подкрепа, както и недостатъчна допълнителна подкрепа. Родителите отбелязват, че училището не е приобщаващо и не е толерантно към различните деца, а протестите на учителите са, че не са подкрепени и не се чувстват овластени със знания и ресурси. Заради проблемите на своите деца, всекидневните битки, които

като родители водят, поради различни бариери, те са изнервени, некооперативни и това изостря в повечето случаи ситуациите и те ескалират в медиите.

Във връзка с конкретния случай в ЦСОП Бургас, се обръщам към Вас с препоръка да разпоредите спешна проверка по случая, в хода на която да се извърши анализ на причините, довели до това унижително отношение на педагог към дете със СОП и във връзка с резултатите от проверката да се набележат конкретни мерки, които ясно да адресират проблемите в ЦСОП. За мен е важно да има ясни механизми за подкрепа на учителите за работа с деца със СОП, образователните институции да носят отговорността и да посрещат нуждите на всяко дете със СОП, да се развият нови умения за комуникация на учители с родителите, особено при „трудни“ родители, които отказват да приемат проблемите с децата си и да сътрудничат. Необходимо е да се подобри процеса на събиране на коректни данни за децата със СОП, формата им на обучение, които данни да бъдат на ниво дете, за да могат да се планират и приложат ефективни мерки, които ще доведат до промяна. Важен елемент на промяната е системно провеждане на комуникационни кампании за подобряване на всички нива на разбирането за приобщаващото образование.

Информирам Ви още, че в началото на учебната 2021/2022 г. ще възложи нарочна проверка в ЦСОП, както и ще изготвя специален доклад, който ще внесе в Министерството на образованието и в Народното събрание.

С уважение,

ДОЦ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ